

РОЛЯТА НА ПОМОЩНИКА НА УЧИТЕЛЯ ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА РАВЕН СТАРТ И ПРЕДОТВРАТЯВАНЕ ОТПАДАНЕТО НА ДЕЦАТА И УЧЕНИЦИТЕ ОТ УЧИЛИЩЕ

*Радка Стойкова Георгиева, директор на училището
Веска Иванова Василева, старши учител
Пена Иванова Тонева, старши учител
Снежана Костадинова Белчева, старши учител
ОУ „Св. Св. Кирил и Методий“, с. Паничерево,
община Гурково, област Стара Загора*

Учениците от ромски произход срещат много трудности в изучаването на български език, тъй като за тях той не е майчин език. И ако езиците на които говорят нашите ученици в училище са различни, то мечтите на всички деца са за по-добър живот, за щастливо детство, обичливи родители, добри учители.

В нашето училище има назначен помощник на учителя. Той е посредник между учителите и децата от ромски произход при тяхната подготовка, с цел интегрирането им и осигуряване на равни възможности за обучение. В тази роля, помощникът на учителя осъществява пряка връзка с родителите на учениците, без чието участие е невъзможно децата им да посещават редовно учебните занятия.

През далечната 1825 година, в една сламена къща, е основано първото килийно училище в село Паничерево. През 1940 година, с усилията на всички хора от селото, е построено ОУ „Св. Св. Кирил и Методий“, което съществува и до днес. Едно от многото български училища със славно минало, традиции и многобройни успехи в обучението и възпитанието на учениците. Училището е общинско и се намира в община Гурково, област Стара Загора. Всички учители, които работят в него, имат нужната квалификация и опит за работата с учениците. В ОУ „Св. Св. Кирил и Методий“ през тази учебна година се обучават и възпитават 23 деца и 120 ученици, разпределени в 8 паралелки. Проблемите на учениците в училището са различни:

- заминаване в чужбина, тъй като родителите им работят извън страната;
- слаб контрол, децата се отглеждат от баби и дядовци;
- ученици от многодетни семейства, грижещи си за по-малки братя и сестри.

През последните години се наблюдава слаба мотивираност от страна на родители и ученици, във връзка с редовното посещение на учебните занятия. В нашето училище децата са изцяло от ромски произход. Те са деца като всички останали-весели, игриви, обичливи.

Но при тях има някои специфични неща, с които учителят трябва да се съобразява - недоброто владение на български език, социалното им положение, незаинтересоваността на родителите им, което води до трудности при обучението им. Необходими са много такт и търпение, за да се намалят различията, но и в същото време да се съхрани самобитността на ромските традиции и култура. Поради изброените причини и за да се помогне на работата в училище, при нас работи помощник на учителя.

Помощник на учителя е от ромски произход, казва се Минчо Сашев Минчев и работи в училището в село Паничерево повече от десет години. Когато се появи в коридорите на училището, респектира децата. Те го обичат, имат му голямо доверие, съветват се с него. За тях той е авторитет, връзката им с техния етнос. Строг е с учениците, изисква от тях да бъдат дисциплинирани, да спазват правилника за вътрешния трудов ред в училище. Строг е, но справедлив. Освен че е взискателен, играе с децата от подготвителна група и първи клас, много често се шегува се с тях, защото не всички говорят добре български език.

Но, за да бъде успешен един помощник на учителя, той трябва да притежава определени качества и да изпълнява съвестно своите задължения, които никак не са малко. Каква е ролята на помощника на учителя в нашето училище. Неговата основна роля е да съдейства на учителите и ръководството за привличане на децата в училище. Той помага на учителите и осигурява присъствието на учениците в клас. По този начин намалява отпадането от училище на деца и ученици от малцинствените групи.

Каква е практиката в нашето училище и как процедира той? Когато директорът или класен ръководител му каже, че даден ученик е отсъствал от учебни занятия, отива в дома му и разговаря с родителите. На другия ден ученикът е в училище. Това е така, защото помощникът на учителя се ползва с доверието на ромската общност. Когато това е така, общността му гласува доверие. Помощникът на учителя в ОУ „Св. Св. Кирил и Методий“ участва в реинтеграцията на вече отпаднали от образователната система ученици. От позицията на доверието, което има сред ромската общност, успя да убеди семействата на двама наши прекъснали ученици отново да се върнат в училище миналата учебна година и да завършат успешно основното си образование. Подпомага учителите при подготовката на децата и учениците за овладяване на български език и придобиване на умения за работа. Подпомага образователната интеграция на ромските деца. Недоброто владение на български език е основна причина за отпадане на ученици от училище. Неговата роля е ключова, тъй като осъществява връзката между децата, които не владеят български език и учителите, които не владеят ромски език. През последните години много се говори за така наречената

интеграция на ромите. Действително тогава, когато човек се сблъска с реалността, разбира за какво става въпрос. Точно той, помощникът на учителя, подпомага формирането на положителна нагласа към учебния процес и работи за пълноценното интегриране на учениците към училищната среда, съобразно специфичните и възрастовите им особености и потребности.

Снежана Белчева, преподавател в училището споделя: „Помощникът на учителя винаги се отзовава на нуждите ни като учители, помага ни в работата с децата, с които имаме трудности. Заедно с нас следи за изискванията, които имаме към учениците, за да се подготвят за час. Остава в клас колкото е необходимо, за да се подобри работата“.

Помощникът на учителя трябва задължително да бъде от общността на учениците, да владее техния майчин език и да познава техния бит и култура. Много често в подготвителна група при нас в училището пристигат деца, които не знаят и дума на български език. Тогава на помощ идва не друг, а точно той и улеснява процеса на комуникация между учителя и ученика.

Не е лесна работата на учителя с деца от ромската общност, като се има предвид, че в по-голямата си част те са изостанали в усвояването на учебния материал, в сравнение със своите връстници. Това изоставане се дължи на факта, че в семейната среда няма кой да помага на ромските деца в подготовката на уроците им за следващия ден, поради ниското образователно равнище на техните родители. Помощникът на учителя изпълнява и социални функции. Той поддържа постоянна връзка с ромските родители, създавайки мост между училището и общността. Подпомага ръководството на училището и учителите при взаимодействието с родителите. Осъществява трайно сътрудничество с родителската общност, запознава я с евентуални затруднения на децата и учениците, популяризира успехите им сред нея и способства за активното и включване в училищния живот. Не винаги ние, учителите, сме добре посрещнати от родителите на ромските деца. Но винаги, когато трябва да отидем в махалата да разговаряме с родителите, той е с нас. На него ромските родители рядко отказват съдействие и подкрепа. Веска Василева, преподавател и класен ръководител на VI клас в училището, споделя: „Когато се налага да разрешавам някакъв сложен казус, свързан с поведение на мой ученик или направени безпричинни отсъствия, аз винаги търся съдействие от помощника на учителя. Заедно с него посещаваме дома на ученика, срещаме се, разговаряме с родителите и разрешаваме възникналия проблем. Просто авторитетът на помощника на учителя, в случая, си казва думата, а той безспорно го има сред тях и това му помага, за да се справи с проблемите.“

От опит знаем, че да разчиташ на някои родители, означава да си в непрекъснат контакт с тях. В нашето училище те не идват на родителски срещи и няма начин сами да се справим с този проблем.

Помощникът на учителя ни помага и като поощрява усилията на децата за адаптиране и успешна работа в условията на многокултурност. Той е довереният близък на ромското дете в периода на адаптацията му в училищната среда. Наблюдава се много близък контакт на помощника на учителя с ромските деца. Те разчитат на него, имат му доверие и се чувстват по-спокойни в училище. Той обича децата и отваря сърцето си за проблемите им. Нашият помощник на учителя е точно такъв. Често можеш да го видиш да утешава разплакано дете, да си говори с тях за проблемите, да гали немирните детски главички.

В очите на всички деца, независимо от религия, пол и социално положение, се четат зов за съпричастност, любов, по детски чиста наивност и смели мечти. Постъпвайки в подготвителна група или в I клас, за пръв път децата трябва да изградят доверителна връзка с непознати възрастни. Детето има нужда от помощ. И тук на помощ идва той. Дейността му е насочена към детето и неговата индивидуалност. Помага за по-успешното преодоляване на възникващи затруднения от образователно естество, както и социализиране на ученици от семейства със затруднения или ученици без семейства.

Споделя отговорността с учителите за опазване живота и здравето на децата и учениците, следи за спазването на здравно-хигиенните норми и изисквания. Помага на работата на дежурния учител. Участва във всички мероприятия на училището и винаги е в помощ на учителите. Отзовава се винаги, когато бъде потърсен за помощ. Взема отношение по въпроси, свързани с поведението на учениците в училище. По принцип ромските деца са по-емоционални и понякога учителите имат проблеми с дисциплината им. Тогава, когато някой ученик пречи на своите съученици и на учителя в час на помощ идва отново той. И въпреки, че е назначен да помага на децата от подготвителна група и на учениците от първи клас, много често се налага да бъде в полза и на колегите от прогимназиален етап.

През тази учебна година броят на учениците, записани в I клас е 26. От опит знаем, че е много трудно да се работи с такъв голям брой ученици, още повече в първи клас. Съгласно длъжностната си характеристика, помощникът на учителя прави всичко възможно да помогне и на тази наша колежка. Създават се много добри екипи, които си сътрудничат и помагат в името на общата цел, а именно намаляване на отпадането на децата и учениците от училище. Тук е мястото да споменем, че в училището има и такива учители, които не

могат или не искат да приемат неговата помощ. Но и никой не ги задължава да правят това, след като мислят, че могат да се справят сами.

За утвърждаване на тези нагласи и устойчиво налагане на модела на приобщаващо образование е необходима допълнителна работа и обмен на опит, които да помогнат на учителите да се справят в трудни ситуации, пред които са изправени, при необходимост от подкрепа на деца със специфични потребности. Помощникът на учителя спомага за формирането на ценностна система, ориентиране към уважение и зачитане на индивидуалността на отделната личност. Отношенията между учениците и техните учители трябва да се основават на уважение и разбирателство.

Хубаво е, когато в класната стая царят сигурност и доверие. Когато има повече сигурност и доверие, има по-малко конфликти и по-малко нужда от забележки. Въпреки че знаем значимостта на уважението и доверието в отношенията, много ученици и учители не чувстват сигурност в училище. От стреса в клас до конфликтите в междучасията, училищният живот допринася за състояния на тревожност и страх у учениците особено при малките в подготвителна група и първи клас. Ето защо по време на междучасията, освен че помага в дежурството на учителите, сред нашите ученици е и помощникът на учителя. Те усещат неговото присъствие, неговата сила и така тревожността им намалява. Той уважава личността на всяко дете или ученик и проявява съчувствие и отзивчивост. Умее да води диалог с учениците и да разкрива творческите им умения и тяхната доброта. Децата и техните учители имат нужда от едно разбиращо, топло, красиво, приятно и уютно училище. Дейностите, с които се занимава ежедневно помощникът на учителя са много и най-разнообразни. Пепа Тонева, старши учител в училището, споделя: „Той няма обособено работно място. Там е, където са нашите ученици, в процеса на обучение, игри и възпитание“.

Важни изводи:

1. От всичко написано до тук става ясно, че ролята на помощника на учителя е насочена главно към намаляване на отпадането на децата и учениците от училище.
2. Благодарение на него една част от децата в село Паничерево имат шанс да продължават да ходят на училище.
3. Постига се промяна в нагласата спрямо образованието както на деца, така и на родители.

4. В нашето училище е създаден добър екип за работа от учителите, като неговите членове взаимно си помагат.

Повече от десет години този сплотен екип прави така, че по-малко ученици да отпаднат от образователната система. Тази практика ще продължава и напред в годините, защото е целесъобразна и ефективна.

Всяко едно дете, завършило учебната година, за нас, учителите от ОУ „Св. Св. Кирил и Методий“, с. Паничерево, е трудно спечелена битка.

Контакти с екипа:

*п. к. 6172, с. Паничерево
ул. „Шипка“, № 40
община Гурково, област Стара Загора
Основно училище „Св. Св. Кирил и Методий“
Сайт: oupanicherevo.com
Електронна поща: oupanic@abv.bg
Телефони: 04340 /2317, 0878365192*

*Радка Стойкова Георгиева, директор на училището
Веска Иванова Василева, старши учител
Пепа Иванова Тонева, старши учител
Снежана Костадинова Белчева, старши учител*